

A cukor ágazat piaci rendtartása az Európai Unióban

Piaci rendtartások az Európai Unióban sorozat része

A Magyar Agrárkamara információs kiadványa

Az EU mezőgazdasági jogi szabályozásának napi követését elősegítő, GAK Kht által működtetett EU-Info szolgáltatás felhasználását megkönnyítő segédlet.

<http://www.eu-info.hu>

2004

A cukor ágazat piaci rendtartása az Európai Unióban

A rendtartás céljai:

- a termelékenység növelése;
- a cukorrépa és a cukornád termelők számára a foglalkoztatottság és a megfelelő életszínvonal biztosítása;
- a cukorpiac stabilizálása;
- a fogyasztók ellátásának biztosítása méltányos árú, megfelelő minőségű cukoripari termékekkel;

A szabályozott termékkör meghatározása

A cukorágazat piacsabályozása a következő termékekre terjed ki:

- répacukor, nádcukor és vegytiszta szacharóz;
- cukorrépa, cukornád;
- melasz;
- cukorszirupok;
- mesterséges méz;
- 50 %-nál több szacharózt tartalmazó karamell;
- cukorrépa szelet és egyéb cukorgyártási melléktermék;
- izoglükóz szirupok;
- inulinszirup.

Piacszabályozás időszaka

Gazdasági év, amely július 1-jétől június 30-ig tart.

A vonatkozó uniós jogszabályok

Alaprendelet: a Tanács 1260/2001/EK rendelete a cukor ágazat piacainak közös szervezéséről.

Kvótaszabályozás: a Bizottság 1745/2002/EK rendelete, a Bizottság 314/2002/EK rendelete, a Bizottság 2670/81/EGK rendelete, a Bizottság 65/82/EGK rendelete.

Árak: 1260/2001/EK és a Bizottság 1129/2002/EK rendelete (származtatott intervenciós árak a 2002/03 gazdasági évre).

Intervenciós felvásárlás: a Bizottság 1262/2001/EK rendelete és a Bizottság 1265/69/EGK rendelete.

Vegyiparban felhasznált cukor után járó termelési visszatérítés: a Bizottság 1265/2001/EK rendelete.

Szakmaközi Egyezmény: 1260/2001/EK rendelet, a Bizottság 1516/74/EGK rendelete és a Bizottság 1261/2001/EK rendelete.

Kommunikáció (adatszolgáltatás): a Bizottság 779/96/EK rendelete.

Külkereskedelem: 1464/95/EK, 2135/95/EK és 2782/76/EGK bizottsági rendeletek.

A cukor ágazat uniós piacsabályozására vonatkozó jogszabályok az interneten az alábbi címen érhetők el:

http://europa.eu.int/eur-lex/en/lif/reg/en_register_036060.html

A cukorpiaci rendtartás fő jellegzetességei

- Kvótarendszer működtetése, állami intervenciós felvásárlás
- Intézményes árak alkalmazása
- Piacvédelem a harmadik országok importjával szemben, exporttámogatás a kvótán belül megtermelt cukor után
- Egyéb piaci intézkedéseket segítő támogatás

A cukorpiac szabályozási mechanizmusának alapelemei

- 1.) Termelési kvótákkal korlátozott értékesítési garancia
- 2.) Intézményes árak nyújtotta árgarancia
- 3.) Szakmaközi Egyezmény
- 4.) Intervenciós felvásárlás
- 5.) Kereskedelem harmadik országokkal
 - import (piacvédelem)
 - export (támogatás)
- 6.) A vegyiparban felhasznált cukor utáni termelési visszatérítés
- 7.) Adatszolgáltatás (piaci információs rendszer)

A cukor ágazat piaci rendtartása az Európai Unióban

1. Termelési kvóták
2. Intézményes árak
3. Szakmaközi egyezmény
4. Cukor intervenció
5. Kereskedelem harmadik országokkal
6. A vegyiparban használt cukor után járó termelési visszatérítés
7. Adatszolgáltatás

A termelési kvóta mennyisége, részei

A jelenleg érvényes termelési kvótákat az egyes tagállamokra lebontva határozták meg a 2001/2002-2005/2006 gazdasági évekre vonatkozóan. Termelési kvótát cukorra, izoglükózza és inulin szirupra állapítanak meg.

A kvótarendszer keretében termelt termékek értékesítési garanciái egy adott gazdasági évben csökkenthetők annak érdekében, hogy az EU teljesítse a WTO (World Trade Organisation – Világkereskedelmi Szervezet) megállapodás szerint vállalt kötelezettségeit.

Ennek érdekében a kvóták alá tartozó mennyiséget minden gazdasági évben október 1-ig a termelésre, behozatalra, fogyasztásra, raktározásra, a gazdasági évek közötti átvitelre, az exportálható többletre és az önfinanszírozási rendszer esetleges veszteségeire vonatkozó előrejelzések alapján állapítják meg. Amennyiben az előrejelzések azt mutatják, hogy a gazdasági évre vonatkozó exportálható többlet nagyobb, mint a WTO Megállapodásban rögzített maximális mennyiség, akkor a kvótát csökkentik. A Közösség által meghatározott csökkentést az egyes tagállamokra a megfelelő együtthatók – amelyek a cukor, izoglükóz és inulin-szirupra vonatkoznak - alkalmazásával hajtják végre.

A termelési kvóta “A” és “B” részből áll, amelyeket együttesen maximális kvótának neveznek. A termelési és értékesítési garancia kizárólag a maximális kvótán belül megtermelt termékek mennyiségére vonatkozik.

A maximális kvóta feletti termelés az ún. “C” termelés, amelyet adott határidőn belül támogatás nélkül exportálni kell, esetleg bizonyos feltételek mellett átvihető a következő gazdasági évre.

Egy tagállam számára meghatározott termelési kvóta másik tagállamnak nem értékesíthető.

Jogsabályi háttér:

1260/2001/EK 10., 11., 13., 42. cikk, 314/2002/EK, 468/1999/EK határozat 4. és 7. cikk

“A”, “B”, és “C” cukorrépa

Cukorrépára nincs termelési kvóta, mégis megkülönböztetnek “A”, “B” és “C” répát attól függően, hogy melyik kategóriába tartozó cukrot állítanak elő belőle. Ennek megfelelően a cukorgyártásra szánt répa szállítási szerződéseiben különbséget kell tenni, hogy a répából “A”, “B”, vagyis a maximális kvótán belüli, illetve a kvótát meghaladó, vagyis “C” cukrot gyártanak.

Minden cukorgyártó köteles tájékoztatni azt a tagállamot, amelyben a cukrot gyártja, hogy mennyi "A" répára kötött vetés előtt szerződést, milyen cukortartalomra vonatkozik a szerződött mennyiség, valamint mekkora a becsült hozam. A tagállamok további tájékoztatást is megkövetelhetnek.

Azok a cukorgyártók, amelyek az "A" kvótájuk előállításához szükséges répamennyiségre a vetés előtt nem kötöttek szállítási szerződést, kötelesek legalább az "A" répára vonatkozó minimum árat kifizetni minden olyan répáért, amelyet cukorrá dolgoznak fel.

A cukorgyártók vásárolhatnak olyan répát, amelyből "C" cukrot állítanak elő, ebben az esetben az "A" és "B" répára rögzített minimális áraknál jelentősen alacsonyabb, a világpiaci cukorár alapján meghatározott árat fizetnek az eladónak. A "C" átvételi ára meghatározásának pontos feltételeit a Szakmaközi Egyezményben rögzítik.

Amennyiben ezt a "C" cukrot az érdekelt cukorgyárak a belső piacon helyezik el, vagy a következő gazdasági évre átviszik, úgy ennek megfelelően erre a répamennyiségre a répaárát úgy kell módosítani, hogy az legalább az "A" répa minimális árával azonos legyen.

Jogszabályi háttér:

1260/2001/EK 19–21. cikk

A tagállami kvóta szétosztása, a kvótával rendelkezők jogosultsága

A kvóta sem a tagországok, sem a vállalkozások között nem képezheti adás-vétel tárgyát. A tagállamok szakminisztériumai a nemzeti cukor kvóta mértékéig, annak "A" és "B" arányának megfelelően "A" és "B" kvótát határoznak meg minden olyan cukor-, izoglükóz- és inulinszirup termelő vállalkozásra, amely területükön működik.

A tagállam szakminisztériumának lehetősége van arra, hogy egy adott vállalkozás számára már kiosztott cukor, vagy izoglükóz kvótát, annak legfeljebb 10 %-val csökkentse, a visszavont mennyiséget pedig egy vagy több másik gyártó számára újraossza.

A vállalkozás nem mondhat le kvótájáról közvetlenül egy másik vállalkozás javára, azonban vállalatok egyesülésekor, vagy gyár vásárlása esetén, a szakminisztérium jóváhagyásával a kvóta az új tulajdonoshoz kerülhet. Ha a vállalkozás több termelőüzemmel rendelkezik, akkor a kvóta termelőüzemek közötti szétosztásáról saját hatáskörben intézkedhet, természetesen a répa-termesztők érdekeinek figyelembe vételével.

Vállalkozások egyesülése, átruházása esetén a kvóták kiigazítására kerülhet sor az alábbiak figyelembevételével:

- cukorgyártó vállalkozások egyesülése esetén a tagállam az egyesülés eredményeként létrejövő vállalkozás részére az egyesülés előtt az érintett vállalkozások "A" kvótáinak, illetve "B" kvótáinak összegével megegyező "A" és "B" kvótát oszt ki;
- cukorgyártó vállalkozás átruházása esetén a tagállam az átruházott vállalkozás "A" kvótáját és "B" kvótáját a kedvezményezett vállalkozásnak osztja ki. Amennyiben

egynél több kedvezményezett vállalkozásról van szó, a kiosztásra az ezek által egyenként átvett cukorgyártással arányosan kerül sor;

- cukorgyár átruházása esetén a tagállam a gyár tulajdonjogát átruházó vállalkozás “A” kvótáját és “B” kvótáját csökkenti, és a szóban forgó gyárat megvásárló cukorgyártó vállalkozás “A” kvótáját és “B” kvótáját az átvett cukorgyártással arányos mennyiséggel növeli.

A fentiekől eltérő feltételek esetén egy cukorgyártó vállalkozás, illetve egy vállalkozás egy vagy több gyárának a bezárásakor a tagállam az érintett kvóták egy részét egy vagy több másik cukorgyártó vállalkozásnak oszthatja ki.

Abban az esetben, amikor néhány érdekelt termelő egyértelműen kifejezi, hogy cukorrépáját egy adott cukorgyártó vállalkozásnak kívánja szállítani, a tagállam annak a vállalkozásnak oszthatja ki a kvótájából az érintett cukorrépának megfelelő részt, amelynek a termelő azt szállítani szándékozik.

A tagállam, egy cukorgyártó vállalkozáshoz tartozó gyár bérlete esetén, a gyárat bérbeadásra kínáló vállalkozás kvótáját csökkentheti, és a csökkentett részt annak a vállalkozásnak adhatja át, amely a gyárat cukorgyártás szándékával bérl.

Abban az esetben, ha egy cukorgyártó vállalkozás nem biztosítja a cukorrépa termelőknek a közösségi szabályokból fakadó jogait, a tagállam a kvóták érintett részét más cukorgyártó vállalkozásnak adhatja át.

Ha egy tagállam egy cukorgyártó vállalkozásnak ár- és értékesítési garanciákat nyújt cukorrépának etil-alkohollá történő feldolgozására, a tagállam — a szóban forgó vállalkozással és az érdekelt répatermelőkkel egyetértésben — kioszthatja az érintett cukor kvóta egészét, vagy egy részét egy vagy több gazdasági évre, valamint egy vagy több más vállalkozásnak.

Izoglükózgyártó vállalkozások egyesülésekor, vagy átruházásakor egy izoglükózgyár átruházása, bezárása esetén a tagállam az érintett kvótát olyan más gyártónak is kioszthatja, amely esetleg nem rendelkezik még kvótával.

Jogszályi háttér:

1260/2001/EGK 11. és 12. cikk, IV. melléklet, 314/2002/EK

A maximális kvóta feletti termelés (“C” termelés)

A maximális kvótán felül előállított "C" cukor, izoglükóz és inulin-szirup nem értékesíthető a Közösség belső piacán, azt további feldolgozás nélkül exportálni kell az érintett gazdasági év végét követő január 1. előtt.

Ugyanakkor egy vállalkozás dönthet a kvótáján felül termelt cukor egészének, vagy egy meghatározott részének a következő gazdasági évre történő átvitele mellett. Cukor átvitele esetén az átvitt mennyiség a következő gazdasági év vonatkozásában a kvótán belüli termelés legelső részeként kezelendő, továbbá az átvitelre vonatkozó döntés visszavonhatatlan. A vállalkozásnak a döntésről az érintett gazdasági évet követő február 1-jéig kell tájékoztatni a tagállamot. A tájékoztatásban meg kell határozni az átvitt mennyiséget, továbbá köteles a jelzett mennyiséget egymást követő 12 hónapon át raktározni.

Amennyiben egy régiót katasztrófa (aszály, árvíz) sújt, úgy tagállami kérés alapján a Közösség dönthet a meghatározott raktározási időszak csökkentéséről.

Jogsabályi háttér:

1260/2001/EK rendelet 13. és 14. cikke , 2670/81/EGK rendelet

A cukor ágazat piaci rendtartása az Európai Unióban

1. Termelési kvóták

- A termelési kvóta meghatározása
- A termelési kvóta mennyisége, részei
- "A", "B" és "C" cukorrépa
- A tagállami kvóta szétosztása, a kvótával rendelkezők jogosultsága
- A maximális kvóta feletti termelés ("C" termelés)

2. Intézményes árak nyújtotta árgarancia

A piacsabályozás céljából több intézményes árat határoznak meg. A jelenleg érvényes árak a 2001/2002-2005/2006 közötti időszakra vonatkoznak. Ezek közül a fehér cukorra meghatározott intervenciós ár a legfontosabb. Az intervenciós ár esetében megkülönböztetnek normál és származtatott intézményes árat.

Intézményes árak:

- fehércukor, és nyerscukor intervenciós ára
- cukorrépa alapára
- cukorrépa minimum árai

Jogszabályi háttér:

1260/2001/EK rendelet 2–5. cikk

Intervenció ár

A normál intervenció ár és a származtatott intervenció ár az a belpiaci ár, amelyen az intervenció ügynökség a kvótán belül termelt cukrot köteles megvásárolni, amennyiben azt értékesítésre felajánlják számára.

A szabványos minőségű fehércukor (normál) intervenció ára 63,19 euró/100 kg, a nyerscukoré 52,37 euró/100 kg. Mindkét árat már előre 2006. június 30-ig meghirdette az EU.

A nyerscukor intervenció ára a preferenciális kereskedelmi megállapodások keretén belül importált nyerscukorra vonatkozik.

Származtatott intervenció árat a cukordeficites területekre állapítanak meg. Ezeket az árakat kivételesen évente hirdetik meg. Az ár magában foglalja a többletermelő területekről a veszteséges területekre történő átszállítás átlagos elméleti költségeit. (A származtatott intervenció ár mértéke: Spanyolországban 64,88 euró/100 kg, Finnország, Egyesült Királyság, Írország és Portugália esetében pedig 64,65 euró/100 kg.)

Az intervenció árak szabványos minőségű, ömlesztett, gyártelepi paritású, a vevő által választott szállítóeszközre rakott árura értendők.

Izoglükózra és inulinra nincs megállapítva sem intervenció ár, sem egyéb ártípus, továbbá intervenció kötelezettség sem terheli a Közösséget.

Jogszabályi háttér:

1260/2001/EK rendelet 2. cikk valamint I. melléklete

Cukorrépa alapár és cukorrépa minimum ár

Annak érdekében, hogy a cukorfeldolgozók számára a cukor intervenció árán keresztül biztosított garanciák előnyeiből a répatermesztők is részesüljenek, a cukorrépa is meghatározott intézményes árakat. Ezek a cukorrépa alapára, valamint a cukorrépa "A" és "B" minimális árai.

Mindegyik ár a szabványos minőségű, kvótán belül megtermelt cukor előállításához felvásárolt répára vonatkozik. Amennyiben a feldolgozó által átvett cukorrépa eltér a szabványos minőségtől, úgy a cukorrépa árát az 1261/2001/EK jogszabályban, illetve a Szakmaközi Egyezményben rögzítettek szerint kell megállapítani.

Cukorrépa alapár

A cukorrépa alapára 47,67 euró/tonna. Ez egyfajta kiindulási ár, ennél a termelő ugyanis kevesebbet kap, tekintettel a fizetendő termelési illetékekre.

A cukorrépa minimális ára

Az "A" répa minimális ára 46,72 euró/tonna, a "B" répáé pedig 32,42 euró/tonna. A "B" répa végső minimális ára azonban, figyelembe véve az elmúlt évek gyakorlatát, valójában csak 28,84 euró/tonna. Az EU ugyanis a "B" cukor esetében a teljes termelési illeték befizetését előírja, ezáltal csökken a "B" cukorrépáért fizetendő tényleges ár.

A minimális ár tulajdonképpen az az ár, amelynél kevesebbet a cukorgyár a szabványos minőségű répáért nem fizethet. A szállítási szerződésekben természetesen mód van arra, hogy a minimális árnál magasabb átvételi cukorrépa árban állapodjon meg a termelő és a cukorgyártó.

Azokra a területekre, ahol származtatott intervenciók árát határoznak meg, az "A" és "B" répa minimális árát a származtatott intervenciók ár és az intervenciók ár közötti különbséggel növelik, amely különbséget megszoroznak 1,3-es együtthatóval. (Magyarország esetében nem várható származtatott intervenciók ár, ezáltal pedig a fentebb jelzethetnél magasabb cukorrépa ár meghatározása.)

Jogszabályi háttér:

1260/2001/EK 3-5 cikk valamint II. melléklete, 1262/2001/EK rendelet

Termelési illetékek

A cukortermelőknek teljes körű pénzügyi felelősséget kell viselniük minden gazdasági évben a maximális kvótán belül termelt cukor azon részének elhelyezéséből származó veszteségért, amely a Közösség belső fogyasztását meghaladó többlet külföldi elhelyezéséből származik. A pénzügyi felelősség a termelési illetékeken keresztül valósul meg úgy, hogy az export-visszatérítésre fordított költségeket a termékpálya szereplői a termelési illetékeken keresztül az EU költségvetésének megtérítik.

Termelési illetékeket nemcsak a cukorgyártók és répatermesztők fizetnek, hanem az izoglükóz, és inulin-szirup előállítók is.

Illetékek típusai

Többféle termelési illetékről beszélhetünk attól függően, hogy az "A" vagy a "B" cukorhoz, illetve répához kapcsolódik. Megkülönböztetünk alapilletéket, "B" illetéket, továbbá kiegészítő illetéket.

Az alapilleték mértéke a fehércukor intervenciós árának 2%-a. Az alapilletéket egyaránt kivetik az "A" és a "B" cukorra.

A "B" illeték mértéke, melyet kizárólag a "B" kvótára vetnek ki, változó lehet, annak függvényében, hogy mennyit költött export-visszatérítésre az EU. Első lépésként 30%, majd további 7,5% vethető ki, a vetítési alap itt is a fehércukor intervenciós ára. Így a "B" kvóta esetében a teljes illetékterhelés 39,5% (2+30+7,5).

Amennyiben az "A" kvótára befizetett 2% és a "B" kvótára befizetett 39,5% nem fedezi az export-visszatérítés okozta veszteségeket, akkor kiegészítő illeték befizetését írja elő az EU. Ezt azonban már nem százalékos formában, hanem konkrét összegként határozzák meg.

Az izoglükóz és inulin termelők szintén fizetnek termelési illetékeket, az azokra meghatározott keretek között.

Jogszabályi háttér:

1260/2001/EK rendelet 15. cikk.

Termelési illetékek fizetési ütemezése, mértékének kiszámítása

A termelési illetéket két részletben kell megfizetni. Egy adott gazdasági év vonatkozásában június 1-jéig kell megfizetni az illeték előlegét. Ezt megelőzően április 1-jéig a Bizottság közzéteszi a fizetendő előleg mértékét, amelynek meghatározásához az alábbiakat veszik figyelembe:

"A" és "B" cukor, izoglükóz és inulin termelésére vonatkozó előrejelzések,

- Közösség belső fogyasztása,
- a becsült termelés és fogyasztás különbsége mint exportálható többlet,
- export kötelezettség teljesítésére szánt cukor tonnánkénti becsült vesztesége, vagy nyeresége, (amelyet az export-visszatérítés összegének és az exportált mennyiségre vonatkozó termelési illetékek összegének a különbsége fejez ki),
- összes export-kötelezettség teljesítésére vonatkozó nyereség, vagy veszteség, amelynek a kiszámításakor a termelési illetékeket figyelembe vették.

A Bizottság által közzétett fizetendő előleg alapján a tagállam illetékes hatósága (általában a kifizető ügynökség) április 15-ig kiértesíti a területén működő gyártókat az általuk fizetendő előlegről.

A tagállamnak június 1-jéig kell összegyűjtenie és az EU felé továbbítani a termelési illetékek előlegét.

Egy adott gazdasági év vonatkozásában a végső termelési illetéket, pontosabban az előleg megfizetését követően még fizetendő összeget a gazdasági évet követő október 15-ig állapítja meg a Bizottság. Ezt követően november 1-jéig a tagállam gyártónként megállapítja az általuk még fizetendő illeték mértékét, majd legkésőbb december 15-ig összegyűjti és továbbítja az EU felé.

Azt, hogy egy adott gazdasági év esetében a “B” illetéket milyen mértékben vetik ki, gyakorlatilag szeptember 15-ig kell meghatározni. Amennyiben ugyanis a termelési, fogyasztási és külkereskedelmi folyamatok előrejelzései alapján úgy tűnik, hogy nem elegendő a 30% és szükséges a teljes 37,5%-os illeték kivetése, akkor egyúttal csökkenteni kell a “B” répa minimális árát is 28,84 euró/tonna összegre.

Az összes veszteség kiszámításakor figyelembe vesznek minden, a termelési visszatérítésből (vegyipari célra használt cukor, inulin, stb) származó veszteséget is.

Jogsabályi háttér:

1260/2001/EK rendelet 15. cikk és 314/2002/EK rendelet.

Az illeték megosztása a feldolgozók és a termelők között

A cukorgyártók az általuk fizetett termelési illeték egy részét a Közösségben termelt cukorrépa vagy cukornád eladótól visszaigényelhetik.

Az inulin-szirup gyártók a gyártásra használt mezőgazdasági nyersanyag eladótól a nekik felszámított termelési alapilletékek, “B” illetékek és kiegészítő illetékek egy részét visszaigényelhetik. Ez az összeg azonban nem haladhatja meg az érintett gazdasági évben a cukorrépa termesztők által viselt összeget.

Az izoglükóz gyártót a cukorgyártóval megegyező mértékű illeték terheli, a gyártáshoz felhasznált kukorica termelőjét azonban nem terheli illetékfizetési kötelezettség.

A termelési illetékek cukor gyártók és cukorrépa termesztők közötti megoszlását a szakmaközi megállapodásban rögzítik.

Jogsabályi háttér:

1260/2001/EK rendelet 16. és 17 cikk, 314/2002/EK rendelet

A cukor ágazat piaci rendtartása az Európai Unióban

2. Intézményes árak

- Intervenciós ár
- Cukorrépa alapár és cukorrépa minimum ár
- Termelési illetékek
- Illetékek típusai
- Termelési illetékek fizetési ütemezése, mértékének kiszámítása

- Az illeték megosztása a feldolgozók és a termelők között

4. Intervenciós felvásárlás

A cukorpiac stabilizálása céljából a Közösség intervenciós felvásárlási rendszert működtet a cukorágazatban. Az intervenció a Közösségben betakarított cukorrépából, vagy cukornádból gyártott cukorra korlátozódik, továbbá a felvásárlás révén nyújtott ár- és értékesítési garancia azokra a gyártókra terjed ki, akik számára a tagállam kvótát határozott meg.

Intervenciós felvásárlás kritériumai

Az intervenciós ügynökség akkor vásárolja fel a cukrot, ha azt írásban kérelmezi az, aki

- elismert jelentős cukor-nagykereskedő,
- kvótával rendelkező cukorgyártó.

Jelentős cukor-nagykereskedő az a személy, aki

- fő tevékenységként cukor nagykereskedelemmel foglalkozik,
- évente legalább 10.000 tonna közösségi cukrot vásárol,
- nem foglalkozik cukor kiskereskedelemmel.

A jelentős cukor-nagykereskedőként való elismerést annak kérelmére a tagállam adja ki az adott gazdasági évre vonatkozóan. Az elismerés évente megújítható. Visszavonásra akkor kerülhet sor, ha a feltételeknek a nagykereskedő nem felel meg.

Az intervencióra felajánlott cukor meg kell, hogy feleljen a következő követelményeknek:

- abban a gazdasági évben és kvótán belül gyártsák, amikor az felajánlásra került, illetve a felajánlás évét közvetlenül megelőző gazdasági évben gyártott cukor esetében a gazdasági évet követő augusztus 31-ig Olaszországban és szeptember 30-ig a többi tagállamban;
- kristályos formában van (fehércukor esetében egészséges, forgalomképes minőségű és szabadon folyó, 0,06 %-ot meg nem haladó nedvességtartalmú);
- az ajánlattevő birtokában van;
- legalább egy tételt (500 t), vagy annak többszörösét képviseli.

Jogsabályi háttér:

1260/2001/EK 7. cikk, 1262/2001/EK 1, 3-6, 42 cikk valamint I. mellékletének II. pontja

Intervencióba felajánlás, felvásárlás

Az intervenciós ügynökségnek tett ajánlatban fel kell tüntetni:

- az ajánlattevő nevét és címét,
- azt a raktárt, ahol a cukrot az ajánlat megtételekor tárolják,
- a kitárolási kapacitást és a zsákoló kapacitást,
- a felkínált cukor nettó mennyiségét, a cukor csomagolásának típusát,
- a felkínált cukor minőségét, valamint azt a gazdasági évet, amikor gyártották.

Az ajánlat mellé nyilatkozatot is kell tenni, melyben az ajánlattevő kijelenti, hogy a cukrot intervencióra még nem vásárolták fel és a cukor birtokosa az ajánlattevő.

Az ajánlatok a benyújtás időpontjától számított 3 hétig érvényesek. Ez idő alatt az intervenciós ügynökség dönt annak az elfogadásáról, vagy ha nem felel meg a követelményeknek, akkor a visszautasításról.

Intervenciós felvásárlás esetén szerződést kötnek, amelyet csak kölcsönös megegyezéssel, és a cukor kitárolása előtt lehet felmondani.

A felvásárlási szerződés előtt a cukrot felajánló és az intervenciós ügynökség raktározási szerződést kötnek. A raktározási szerződésben rögzíteni kell legalább a következőket:

- a szerződés lejárta,
- a kitároló, a zsákoló kapacitásokat,
- az intervenciós ügynökség által viselendő raktározási költségek összegét.

Az intervenciós raktár meg kell, hogy feleljen legalább az alábbi követelményeknek:

- a megfelelő minőséget őrizni tudja,
- a be- és kitároláshoz szükséges szállítóeszközöket fogadni tudja,
- cukorgyár körzetében, vagy cukorgyártó területen legyen,
- megfelelő csomagoló-kapacitással rendelkezzen.

Amennyiben az intervenciós raktárként elfogadott raktár nem felel meg a teljesítés során a követelményeknek, úgy az intervenciós ügynökség a jóváhagyást visszavonhatja.

A cukorvállalkozások silóiban vagy raktáraiban tárolt intervenciós cukor raktározási költségei nem haladhatják meg tonnára és tíznapos időszakra vetítve a 0,48 eurót. Amennyiben a felajánlást tevő fél bérelt tárolóban tárolja a cukrot, úgy a tárolás összege 35%-al, különlegesen indokolt esetben pedig legfeljebb 50%-al növelhető.

A raktározási szerződés alá eső cukor tulajdonjoga a cukor ideiglenes árának a kifizetések kerül az ügynökség tulajdonába, azonban az eladó a kitárolás időpontjáig felelős a mennyiségért és a csomagolásért.

Jogszabályi háttér:

1262/2001/EK rendelet 2., 7 – 10. cikk

Felvásárlási ár, az intervencióba vett áru kifizetése

Az intervencióba felvásárolt cukor ára annak minőségétől függ. A minőség meghatározását az 1265/1969/EGK rendelet szerint kell elvégezni.

A fehércukrot a következő négy termékosztályba sorolják:

1. termékosztály: a szabványos minőségnél jobb minőségű cukor;
2. termékosztály: a szabványos minőségű cukor;
3. és 4. termékosztály: a szabványos minőségnél rosszabb minőségű cukor.

A 2. termékosztályba tartozó, szabványos minőségű fehércukor intervenciók ára 63,19 euró/100 kg. Ezt az összeget a 3. termékosztályba tartozó cukor esetében 0,73, a 4. termékosztályba tartozó cukor esetében pedig 1,31 euróval csökkentik 100 kg cukor esetében.

A nyerscukor intervenciók árát abban az esetben emelik, ha a cukor hozama 92%-nál nagyobb. Amennyiben ennél alacsonyabb, akkor csökkentik.

A nyerscukor hozamát az 1260/2001/EK rendelet I. melléklete II. pontjának megfelelően számítják ki.

Az intervenciók ügynökség az eladó felajánlásában szereplő információk és az intervenciók ár alapján megállapított összeg ideiglenes kifizetését akkor teljesíti, ha az eladó az érintett összeg 5 %-ával egyenlő biztosítékot helyez letétbe garanciaként azért, hogy a felajánlásban szereplő információk helytállóak. A végleges ár kifizetésére akkor kerül sor, ha a súlyt és a mintát is elemezték. A csomagolás költségei a zsákok állapotának megfelelően a kitároláskor kerülnek kifizetésre.

A biztosítékot a végleges kifizetéssel egy időben felszabadítják.

Jogszályi háttér:

1260/2001/EK rendelet I. mellékletének II. pontja, 1262/2001/EK rendelet 12–16. cikk, 1265/1969/EGK rendelet.

Az intervenciók készlet kitárolása

Eltérő megállapodás hiányában az intervenció során felvásárolt cukrot a kitárolásig abban a raktárban tárolják, amelyben a felajánlás időpontjában tárolták.

A kitárolás költsége - az intervenciók ügynökség által kiválasztott szállítóeszközre rakva - az eladót terheli.

Az intervencióba felvásárolt cukor végső kitárolási időpontja attól függ, hogy a felvásárlásra mikor került sor. Eszerint

- az október 1. és a következő év május 31. között elfogadott tételek a következő év szeptember 30.,

- az április 1. és a következő év szeptember 30. között elfogadott tételeké az elfogadást követő hetedik hó vége.

Az intervenciós ügynökség a raktározási szerződésben megállapodhat későbbi kitárolásban. Ebben az esetben az ügynökség költségére mintaelemzéseket végeznek, amely alapján az eladónak a végleges felvásárlási árat köteles kifizetni.

Az intervenciós ügynökség előírhatja, hogy az intervencióban felvásárolt cukrot milyen csomagolásban veszi át. Ez esetben a csomagolás költségviselője az ügynökség, melynek mértéke 100 kg cukorra vetítve, a csomagolás típusától függően 1,57-1,7 euró.

Kitároláskor 4 cukormintát vesznek a szakértők, amelyek közül egyet az eladó, egyet a vevő elemez, kettőt az illetékes hatóságok őriznek az eladó és vevő közti vitás ügy valamelyik fél javára történő döntés esetére. A döntőbíráskodási elemzés költségeinek viselése attól függ, hogy az eladó és a vevő cukor elemzésekor mért értékei a különböző termékosztályú cukor esetében, hány ponttal, illetve ezrelékkal tértek el a döntő elemzésekhez képest.

Kitároláskor a cukor súlyát is ellenőrzi a szakértő. A súly ellenőrzésének költségeit az eladó, a súly és mintavételt végző szakértők költségeit az intervenciós ügynökség viseli.

Jogszabályi háttér:

1262/2001/EK rendelet 17 - 20. cikk

Intervenciós értékesítés

Az intervenciós ügynökségek cukrot csak az intervenciós árnál magasabb áron értékesíthetnek.

Alacsonyabb áron csak akkor értékesíthetik, ha

- a cukrot állati takarmányként, vagy további feldolgozás nélkül egyéb, az 1260/2001/EK rendelet V. mellékletében szereplő termékekké dolgozzák fel,
- jótékonyági szervezetnek adják el.

Az intervenció során felvásárolt cukrot a Bizottság döntése alapján pályázat és versenytárgyalás keretei között értékesítik. A versenytárgyalás célja az eladási ár vagy a denaturálási támogatás vagy az export-visszatérítés meghatározása. A versenytárgyalási feltételek minden érdekelt fél számára azonos hozzáférést, elbírálást kell, hogy biztosítsanak, tekintet nélkül arra, hogy a Közösségben hol vannak az érdekeltek bejegyezve.

A pályázati felhívást az érintett intervenciós ügynökség adja ki a birtokában lévő cukormennyiségre, amelyet az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* kell közzétenni. A kiírásban a pályázati feltételeken kívül a mennyiséget, minőséget, a csomagolást, a cukor tárolási helyét, és a tároló közelében lévő rakodáshoz szükséges létesítményt is meg kell nevezni.

A sikeres pályázóval adásvételi szerződést köt az ügynökség. A pályázat odaítélésénél figyelembe vett szempontok:

- az ajánlott ár,
- igényelt denaturálási támogatási összeg,
- igényelt export-visszatérítés összege.

Ha a Közösség cukorpiacának helyzete indokolja, állandó pályázati felhívás is kiadható, amelynek érvényességi időszaka alatt a versenytárgyalási feltételek módosíthatók.

A pályázó igazolás ellenében (postán, vagy személyesen leadott anyagokra is) nyújtja be pályázatát. A pályázat csak akkor érvényes, ha

- a pályázatot határidőben benyújtja úgy, hogy a versenytárgyalási biztosítékot letétbe helyezte,
- tartalmazza az ajánlattevő nyilatkozatát, amelyben vállalja minden denaturálási támogatásért, vagy export-visszatérítésért odaítélt cukormennyiségre, hogy az előírt biztosíték letétbe helyezésén túl denaturálási tanúsítványért, illetve export esetében engedélyért folyamodik.

A benyújtott pályázatot nem lehet visszavonni.

Amennyiben nem a pályázati kiírásban szereplő feltételeknek megfelelően nyújtják be a pályázatot, és nem tesznek eleget a jogszabályban foglalt kötelezettségeknek, úgy a pályázatot nem veszik figyelembe.

100 kg fehércukor, vagy nyerscukor esetében a pályázati biztosíték összege:

- állati takarmány és egyéb felhasználási cél esetén 0,73 euró,
- export esetén 1,46 euró.

A pályázó a biztosítékot készpénzben, vagy olyan intézmény által kiadott garancia formájában helyezheti letétbe, amely a pályázat benyújtásának helyéül szolgáló tagállam előírásainak megfelel. Erről a tagállam a Bizottságot köteles értesíteni.

A pályázatokat az intervenciós ügynökség zárt ülésén, titoktartásra kötelezettek jelenlétében megvizsgálja, és az ajánlatokról a Bizottságot tájékoztatja.

Annak a pályázatát fogadják el, akinek az ajánlata a pályázatot kiíró által meghatározott minimális árnál nem alacsonyabb, vagy a támogatás, illetve a visszatérítés maximális összegénél nem magasabb.

A pályázatot egy tételre az a pályázó nyeri, aki a legmagasabb árat, támogatás, illetve visszatérítés esetében pedig a legalacsonyabb összeget javasolta. Amennyiben a nyertes pályázó nem az egész tételre pályázott, úgy a maradék részt az nyeri, aki a második legjobb ajánlatot tette.

Ha egy tételre több pályázó azonos ajánlatot tett, úgy az intervenciós ügynökség a pályázók között a mennyiséget arányosan szétoszthatja, vagy sorshúzással dönt a kedvezményezettéről.

Az intervenciós ügynökség a pályázatok elbírálását követően azonnal kiértesíti a pályázókat. A nyertes pályázónak egyúttal egy nyilatkozatot is kiküld, amely legalább a következőket tartalmazza:

- mire vonatkozik a pályázati ajánlat,
- a tétel számát és az odaítélt mennyiséget,
- az elfogadott árat, illetve a támogatás, visszatérítés összegét.

A pályázat nyertese a nyilatkozat kézhezvételétől számított 4 héten belül ki kell, hogy tárolja az árut, vagy az intervenciós ügynökséggel tárolási szerződést kell kötnie.

A kitárolásra a pályázati nyertes kérésére vagy az intervenciós ügynökség utasítása alapján akkor kerül sor, ha a nyertes az előírt biztosítékot letétbe helyezte, és ezt igazolja. A cukor árát legkésőbb a kitárolást követő 30. napon kell az intervenciós ügynökség számlájára befizetni.

Amennyiben a pályázat alapján elnyert cukor minősége eltér a pályázati felhívásban szereplő minőségtől, úgy az árát a tényleges minőségű árunak megfelelően kiigazítják.

Jogszabályi háttér:

1262/2001/EK rendelet 21 – 40. cikk

A cukor ágazat piaci rendtartása az Európai Unióban

4. Cukor intervenció

- Intervenciós felvásárlás kritériumai
- Intervencióba felajánlás, felvásárlás
- Felvásárlási ár, az intervencióba vett áru kifizetése
- Az intervenciós készlet kitárolása
- Intervenciós értékesítés

Harmadik országokból származó import

Amennyiben a behozatalra kerülő tétel a 10 tonnát meghaladja a nyers és fehér cukorból, cukorszirupokból, izoglükózból, inulin-szirupokból, cukorrépából, cukornádból, melaszából, egyéb cukoripari termékekből, úgy behozatali engedélyt kell kérni. A behozatali engedélyt a kérelmező abban az esetben kapja meg, ha a termékre érvényes letétet elhelyezte. A letét mértéke a termék fajtájától függően 0,3 – 0,6 euró/100 kg. Az import engedélyek általában a kibocsátás napjától a kibocsátás hónapját követő hó végéig érvényesek.

A termékekre - kedvezményes importon, illetve egyéb intézkedésen kívül - a közös vámtarifán belüli vámtételek alkalmazandók.

A harmadik országból származó cukor, nyerscukor, melasz esetében a közös vámtarifa vámtételeinek alkalmazása részben vagy teljes egészében felfüggesztésre kerülhetnek, ha a világpiaci árak, valamint a közös vámtarifán belüli importilletékek az összege:

- nyerscukor esetében a termék intervenciós áránál magasabb,
- melasz esetében, a cukorgyártók melaszból származó tényleges árbevétele magasabb, mint a bevétel kiszámításához használt melasz ár.

Közösség piaci zavarának elkerülése érdekében az import termékekre a közös vámtarifában megállapított import vámon felül kiegészítő vám is kivethető.

A kiegészítő vámot akkor vetik ki, ha az importált termék ára a küszöbár alatt van, illetve, egy meghatározott mennyiségen (az aktuális évet megelőző három év átlaga) felüli mennyiséget hoztak be. A kiegészítő vámokat a Közösség a WTO előírásaival összhangban alkalmazza.

A kiegészítő vám kiadásakor figyelembe veendő import árakat az érintett szállítmány CIF importárai alapján határozzák meg. A CIF importárakat összevetik a szóban forgó termék világpiaci áraival, illetve a Közösségen belüli árakkal.

A melasz esetében a világpiaci ár, a CIF import ár, a belpiaci ár is szabványos minőségre vonatkozik.

A többoldalú kereskedelmi megállapodásokból fakadó vámkontingenseket a Cukor Irányító Bizottság javaslata alapján a Bizottság kezeli. A kezelésre az alábbi módszerek alkalmazhatók:

- a kérelmek benyújtásának időrendi sorrendje szerinti sorolása (érkezési sorrend módszere),
- a kérelmek benyújtásakor igényelt mennyiségek arányos visszaosztása szerint Párhuzamos vizsgálat módszere),
- hagyományos kereskedelmi sémákat figyelembe vevő módszer szerinti kiválasztás (hagyományos/új vállalkozások módszere),
- egyéb módszerek, azonban ezeknek is garantálniuk kell a vállalkozások közötti megkülönböztetés elkerülését.

A vámkontingensek kezelésére részletes szabályozást írnak elő és ezekben szabályozzák:

- a termék származási helyére, eredetére vonatkozó garanciákat és a garanciák igazolásához szükséges okmány elismerését,
- az importengedély kiadásának feltételeit, azok érvényességi idejét.

Jogsabályi háttér:

1260/2001/EK rendelet 23 – 26. cikk, 1464/95/EK rendelet

Kedvezményes import

A közösségi finomítók megfelelő ellátása érdekében csökkentett vámot vetnek ki olyan államokból származó nyers nádcukor behozatalára, amelyekkel a Közösség preferenciális szállítási megállapodásokat kötött. A preferenciális megállapodás alapján 2001/2002-2005/2006 között a Közösségekben kedvezményes nyers nádcukrot értékesíthető kedvezményezett országok listáját az 1260/2001/EK rendelet VI. sz. melléklete tartalmazza.

A kedvezményes cukor importjára vám nem alkalmazható

Az évenként importálandó mennyiséget gazdasági éves mérleg alapján állapítják meg. Ennek elkészítéséhez figyelembe veszik a cukorfinomítók fehércukorban kifejezett maximális ellátási igényét. Amennyiben a közösségi termelés nem fedezi a finomítóipar szükségletét, úgy a hiányt "különlegesen kedvezményes cukor" importjával fedezik. Amennyiben a megállapított mennyiséget meghaladja az import, úgy a gazdasági év során legmagasabb kiegészítő vámmal növelt összeget számítják fel az importőröknek.

Ha az importált kedvezményes nyers nádcukor minősége eltér a szabványos minőségtől, úgy az árakat a szabványos minőségre korrigálják.

A nyers nádcukor behozatalához import engedélykérelmet kell benyújtania a cukorfinomítónak ahhoz a tagállami illetékes hatósághoz, ahol a finomító működik. A kérelemhez csatolni kell a finomító kötelezettség-vállalását a nyerscukor abban a gazdasági évben történő feldolgozására, amelyben a terméket importálta. Ha erre nincs mód a kései beérkezés miatt, úgy a következő gazdasági év kezdete utáni 30 napon belül kell a feldolgozást elvégezni.

Amennyiben a feldolgozást az engedélyezett határidőig nem végzi el a finomító, úgy az abban a gazdasági évben előfordult legmagasabb kiegészítő vámmal növelt normál vámtételt kell befizetnie.

Intervenciós intézkedésként a meghatározott mennyiség erejéig kiigazító támogatást adnak a kedvezményes nyers nádcukrot finomító iparnak, továbbá a francia tengerentúli tartományokban termelt nádcukorra alaptámogatást nyújtanak. E támogatásokat azonban csak azok a gyártók kapják, amelyeknek kizárólagos tevékenysége a kristályosodási fázis előtt gyártott nyerscukor, vagy szirupok finomítása. A támogatás mértéke fehércukorban kifejezve 1 euró/t.

A támogatási kérelmet (pályázatot) a nyerscukor finomító vállalkozásnak kell benyújtania a finomítás székhelyének megfelelő hatósághoz. A kérelemhez csatolni kell annak bizonyítékát, hogy a feldolgozásra szánt termék kedvezményes nyerscukorból származik. Erre az importáló ország eredeti származási és szállítási (EUR-1) okmányai szolgálnak.

A támogatás megítéléséhez szükséges az áru vámvizsgálata, vagy az azzal egyenértékű garanciát jelentő közigazgatási ellenőrzés. A támogatás mértékének megállapításához pedig a nyerscukor kihozatalát állapítják meg úgy, hogy az adott polarizációs fok kétszereséből 100-at levonnak. Az elemzést az adott tagállam által engedélyezett laboratóriumban kell elvégezni.

Kiigazítási támogatás adható a Közösségekben betakarított répából gyártott nyerscukorra, az előbb említett feldolgozóknál történő finomítás esetében.

Olaszország egyes régióiban, Spanyolországban és Portugáliában magasabb összegű kiigazítási támogatást adhatnak a cukorrépa-termelőknek és egyes cukorgyártó vállalkozásoknak, amely azonban nem haladhatja meg a fehércukor egy tonnájára vetítve az 54,3, 72,5, illetve 31,1 eurót.

Jogszabályi háttér:

1260/2001/EK rendelet 7., 35 – 39. és 46. cikk valamint VI. melléklete, 870/2001/EK határozat (AKCS államok, India), 1646/2001/EK és 2782/76/EGK rendelet.

Export

Évtizedek óta a cukor világpiaci ára alacsonyabb, mint a Közösség belpiaci árai. Amennyiben a közösségi árak és a világpiaci árak különbségét nem térítik meg, a cukrot csak veszteséggel lehetne értékesíteni harmadik országoknak. Ezért az exportőrök a világpiaci árajánlatok vagy árak és a közösségi árak különbségét a kvótán belül termelt termékek exportálása után visszakaphatják.

Exportengedély kérelmezés

A kettő tonnát meghaladó cukor, illetve cukoripari termék exportálása érdekében kiviteli kérelmet kell benyújtani az exportőrnek. A kiviteli kérelemben meg kell jelölni, hogy a szállítani kívánt áru "A", "B", vagy "C" termelésből származik. Ez azért szükséges, mert kizárólag a maximális kvótán belül termelt cukor részesülhet export-visszatérítésben, a "C" cukor nem.

A kérelmező az export engedélyt csak akkor kapja meg, ha az előírt letéti díjat letétbe helyezte. A letéti díj mértéke több tényezőtől függ, például amennyiben "C" cukorra kéri az engedélyt 0,3 euró/100kg, ha export-visszatérítésre pályázik a kvótán belül megtermelt cukorra, akkor 11 euró/100 kg. A legtöbb cukorszirup esetében a letét mértéke pedig 4,2 euró/100 kg.

Az export engedélyre rávezetik annak érvényességi idejét, és a visszatérítés összegét 100 kg termékre.

Jogszabályi háttér:

1260/2001/EK rendelet 27. cikk, 1464/95/EK rendelet

Export-visszatérítés

Nyerscukor esetében a visszatérítés mértéke nem haladhatja meg ugyanarra az időszakra a fehércukorra vonatkozó visszatérítés 92 %-át.

A különböző szirupokra, mesterséges mézre, karamellre a visszatérítés alapösszegét havonta rögzítik.

Az izoglükóz és inulin-szirup szárazanyag 100 kg-jára vetített visszatérítés mértékét a tervezett export gazdasági vonatkozásai figyelembe vételével rögzítik.

A különböző termékek ízesítésére felhasznált cukor, izoglükóz, inulinszirup export-visszatérítésének összege nem haladhatja meg a tovább feldolgozás nélkül exportált, ugyanarra az alaptermékre alkalmazandó összeget.

Melasz esetében a visszatérítést havonta állapítják meg. A támogatási összeg rögzítése során figyelembe veszik a cukorgyártók által használt melasz árat, a Közösség piaci és a világpiacon árat, az export gazdasági vonatkozásait. Különleges esetekben versenytárgyalási eljárással is adható visszatérítés.

Jogszabályi háttér:

1260/2001/EK rendelet 27 – 30. cikk, 1430/2001/EK rendelet.

Kijelölés export szállításra, a visszatérítési összeg meghatározása

A visszatérítéssel exportálható mennyiség exportőrének kijelölésére elfogadott módszer az, amelyik:

- a nagy és kis exportőröket nem különbözteti meg és a rendelkezésre álló erőforrásokat a leghatékonyabban használja fel, valamint a piaci helyzetnek legjobban megfelel;
- az exportőrök számára adminisztrációs szempontból a legkevésbé fáradtságos.

A visszatérítés mértéke az egész Közösségben azonos. A rendeltetési helynek megfelelően azonban változhat abban az esetben, ha a világpiacon helyzet, vagy bizonyos piacok különleges igényei azt szükségessé teszik.

A visszatérítéseket a Cukor Irányító Bizottság javaslatára a Bizottság rögzíti:

- rendszeres időközönként,
- pályázati eljárással.

A rendszeres időközönként rögzített visszatérítéseket az egyik tagállam kérésére, vagy az Irányító Bizottság kezdeményezésére az EU Bizottság a közbeeső időszakban kiigazíthatja.

A pályázati felhívásra válaszul benyújtott pályázati ajánlatokat akkor bírálják el, ha a biztosítékot a pályázó letétbe helyezte. A biztosíték akkor szabadul fel, ha a versenytárgyalási eljárás során az ajánlattevő a kötelezettségét teljesítette, ellenkező esetben a letét elvész.

Élelmiszersegélyek nyújtása esetén a visszatérítés az előbb említett eljárás szerint számítottaktól eltérhet.

Az export-visszatérítést kifizetik, amikor bizonyítást nyert, hogy a terméket a Közösségből kivitték, illetve a differenciált visszatérítés esetén a termék elérte az engedélyen feltüntetett rendeltetési állomást.

A szilárd halmazállapotú nád- vagy répacukor és vegytiszta szacharóz export-visszatérítési összegének meghatározásához a visszatérítések rögzítésére rendszeres időközönként (kéthetente) kerül sor, vagy versenytárgyalási eljárásban rögzítik.

A rendszeres időközönkénti rögzítések a következőket veszik figyelembe:

- a cukorpiac közösségi és világpiaci helyzetét,
- fehércukor esetében a Közösségnek a legnagyobb felesleggel bíró területére vonatkozó intervenciós árat, nyerscukor esetében pedig annak a területnek az intervenciós árat, amely a cukor exportjára irányadó. A cukor előbb említett területekről a közösségi kikötőbe, vagy más pontra szállítás költségeit,
- a kereskedelmi költségeket, és a cukor világpiacon történő értékesítése során felmerült minden átrakási, szállítási, csomagolási költségeket,
- cukorra nézve a világpiacon regisztrált árajánlatokat és árakat,
- a javasolt kivitel gazdasági vonatkozásait,
- a WTO megállapodás szerint vállalta exporttámogatási korlátokat betartását (mennyiségi és pénzügyi korlát).

A visszatérítés pályázati eljárásban történő rögzítéskor:

- a pályázati ajánlatban meg kell határozni az igényelt visszatérítés összegét,
- a tagállam írja ki a feltételeket úgy, hogy az a Közösségben letelepedettek számára azonos hozzáférést biztosítson,
- a pályázat benyújtásának határidejét követő 3 munkanapon belül rögzítik annak a visszatérítésnek a maximális összegét, amelyre a pályázati eljárás vonatkozik. A maximális összeg kiszámításakor figyelembe veszik a Közösség ellátását és árakat, világpiaci árakat és felvevő piacokat, cukorexport költségeit,
- a maximális mennyiség is rögzíthető.

Amennyiben a pályázó ajánlata meghaladja a rögzített maximumot, a pályázatot elutasítják. Ha a visszatérítésre vonatkozó ajánlat a rögzített maximumon belül van, úgy a megjelölt összeggel veszik figyelembe a támogatást.

Jogsabályi háttér:

1260/2001 EK rendelet 27 – 30. cikk, 1430/2001/EK rendelet.

Export illeték

Abban az esetben, amikor a cukor világpiaci ára az intervenciós árnál magasabb, az érintett cukorra export illeték alkalmazható. Az illeték kivetése akkor kötelező, ha a fehér-, vagy a nyerscukor CIF ára magasabb, mint az intervenciós ár 10 %-kal növelt összege.

Jogsabályi háttér:

1260/2001/EK rendelet 33. cikk.

A cukor ágazat piaci rendtartása az Európai Unióban

5. Kereskedelem harmadik országokkal

- Import
- Harmadik országokból származó import
- Kedvezményes import
- Import támogatása
- Export
- Exportengedély kérelmezés
- Az export-visszatérítés
- Kijelölés export szállításra, a visszatérítési összeg meghatározása
- Export illeték

Jogosultság termelési visszatérítésre

A termelési visszatérítés célja, hogy egyrészt elősegítsék a cukor vegyiparban történő felhasználását, másrészt pedig a biotechnológia fejlődését.

A vegyipari termékek gyártása során a következő cukoripari termékek (továbbiakban alaptermékek) feldolgozása után jár termelési visszatérítés : nád- vagy répacukor, vegytiszta szacharóz, izoglükóz, valamint bizonyos cukorszirupok, amelyek legalább 85% tisztaságúak.

A termelési visszatérítést az alaptermékek feldolgozásának helyszínéül szolgáló tagállam nyújtja. A tagállam azonban csak akkor nyújt visszatérítést, ha közigazgatási-, vagy vámhatósági ellenőrzés biztosítja, hogy az alaptermékeket a kérelemben szereplő célra használták fel.

A termelési visszatérítést azok a feldolgozók kapják, amelyek ezirányú kérelmet nyújtottak be jelezve, hogy az alaptermékek feldolgozásával milyen vegyipari termékeket állítanak elő, valamint garantálják a szükséges hatósági ellenőrzések bármely időpontban végrehajthatók.

Jogsabályi háttér:

1260/2001/EK rendelet 7 cikk, 1265/2001/EK rendelet 1-3. cikkei, továbbá I. és II. mellékletei

A termelési visszatérítés mértéke

A termelési visszatérítést 100 kg fehércukorra határozzák meg. Ehhez a fehércukor közösségi intervenciós árát, világpiaci árát, valamint egy 6,45 euró/100 kg cukor mértékű standard összeget vesznek figyelembe. A nyerscukor és a cukorszirupok esetében a fehércukor termelési visszatérítési összegéhez viszonyított korrekciókat alkalmaznak.

Az izoglükóz esetében a termelési visszatérítése azonos a fehércukor felhasználásakor alkalmazott visszatérítés összegével. A visszatérítést azonban csak akkor fizetik ki, ha a termék

- glükóz izomerizálásával készült,
- fruktóz tartalma szárazanyagban kifejezve legalább 41 súlyszázalék ,
- a poli-, és az oligoszacharid össz tartalma szárazanyagban kifejezve nem haladja meg a 8,5 százalékot.

A levulózra (vegytisztá fruktóz) nyújtott termelési visszatérítés azonos a visszatérítés iránti kérelem beérkezése napján a fehércukorra érvényes termelési visszatérítéssel.

A fehércukor után járó termelési visszatérítés pontos összegét havonta rögzítik egy adott naptári hónapra vonatkozóan. Amennyiben azonban jelentős mértékben módosul a cukor közösségi vagy világpiaci ára, akkor a visszatérítés mértékét ennek megfelelően kiigazíthatják.

Termelési visszatérítés kifizetésének feltételei

A termelési visszatérítés iránti kérelmet annak a tagállamnak az illetékes hatóságához kell írásban benyújtani, ahol az alapterméket feldolgozzák. A kérelemben a feldolgozó adatain kívül fel kell tüntetni fehércukorban kifejezve a feldolgozandó alaptermék mennyiségét, az alaptermékből készítendő vegyipari termék vámtarifaszámát, leírását, a feldolgozás helyét.

Abban az esetben, amikor a feldolgozó a termelési visszatérítést közbülső termékből történő feldolgozásra kéri, a kérelmet ki kell egészítenie a közbenső termék gyártójával kapcsolatos további adatokkal:

- melyik alaptermékből mekkora mennyiséget használtak fel a közbenső termék gyártására,
- a közbenső termék előállítójának megnevezése és címe,
- a közbenső termék előállításának helyszíne,
- a közbenső termék gyártásának helyszínéül szolgáló tagállam illetékes hatósága által kiállított eredeti okmány, amely igazolja, hogy a közbenső terméket közvetlenül és kizárólag alaptermékből állították elő.

A termelési visszatérítés iránti kérelemre, a fentiek betartásán kívül, az illetékes hatóság akkor adja meg az ígervényt (tanúsítványt), ha a kérelmező letette az előírt biztosítékot. A biztosíték mértéke 3,78 euró 100 kg fehércukorra, illetve száraz súlyban kifejezett izoglükózra. Amennyiben a kérelem közbenső terméket érint, akkor korrekciót kell alkalmazni a fizetendő pénzügyi letéti meghatározásához.

A tagállamok a visszatérítési ígervényekhez olyan nemzeti formanyomtatványokat alkalmaznak, amelyek legalább a következő információkat tartalmazzák:

- az ígervényes neve és címe, a kérelem átvételének dátuma,
- milyen és mekkora mennyiségű alaptermék kívánna feldolgozni,
- az alaptermék felhasználási célja,
- a kérelem átvételének napján a fehércukorra érvényes termelési visszatérítés,
- a visszatérítési ígervény érvényességének utolsó napja és a feldolgozás helyszíne.

Amennyiben a tanúsítvány közbenső termékre vonatkozik, akkor a termék gyártójával kapcsolatos, korábban említett nyilatkozatokat is csatolni kell.

A visszatérítési ígervény (tanúsítvány) jogosultságot teremt a rajta feltüntetett termelési visszatérítés kifizetésére. Amennyiben a ténylegesen feldolgozott alap-, vagy közbenső termék mennyisége meghaladja a visszatérítési ígervényben megjelölt mennyiséget, akkor legfeljebb 5% többlet mértékig a tanúsítványban megjelölt visszatérítési összeg erre a mennyiségre is kifizethető.

Az ígervényből eredő jogokat nem lehet átruházni.

A visszatérítési ígervény a kérelem beérkezésének dátumától a termelési visszatérítés iránti kérelem beérkezésének dátumát követő ötödik hónap végéig érvényes.

Amennyiben a termelési visszatérítés iránti kérelem beérkezésének dátuma és az alaptermék feldolgozásának dátuma közötti időszakban, a fehércukor nem deficit területre vonatkozó, euróban rögzített árban változás történik, úgy a termelési visszatérítést a szóban forgó változás időpontjától feldolgozott alaptermék mennyiségeire kiigazítják. A kiigazításra akkor kerül sor, amikor a kérdéses termelési visszatérítést kifizették.

Jogsabályi háttér:

1265/2001/EK rendelet 10-16 cikk, II. melléklet.

Az alaptermék feldolgozásának ellenőrzése

A tagállamok kijelölik az alaptermék feldolgozásának ellenőrzéséért felelős hatóságokat. A visszatérítési tanúsítvány tulajdonosa köteles az ellenőrzésért felelős hatóságokat írásban tájékoztatni az ellenőrzés zökkenőmentes lebonyolítása érdekében a következőkről:

- saját név és cím,
- a feldolgozandó alaptermék megnevezése és mennyisége,
- a helyet, ahol az információ megadásakor az alaptermék volt.

A tagállamok további információkat is kérhetnek

A megfelelő ellenőrzés után a tagállamok a tanúsítványon megjelölt termelési visszatérítés legfeljebb 80 %-át előlegként kifizethetik az ígérvényesnek.

Előleg fizetése esetén a tagállamok az előleg plusz 5% összegű biztosíték letételét kérik a termelési visszatérítés igénybevevőjét.

A biztosítékot akkor szabadítják fel, ha a visszatérítési tanúsítványban megállapított feltételek szerint a feldolgozást elvégezték, vagy az előleg plusz 5% összegű biztosítékot visszafizették.

A termelési visszatérítést- előleg esetén a termelési visszatérítés és a megelőlegezett összeg különbségét – kifizetik,

- legkorábban akkor, ha a visszatérítési tanúsítványban megállapított feltételek szerint dolgozták fel az alapterméket,
- legkésőbb a feldolgozás megtörténtének megállapítását követő hónap végéig.

A termelési visszatérítést a visszatérítési tanúsítványban megállapított mennyiség alapján meghatározott határértéken belül, a ténylegesen feldolgozott alaptermék mennyiségére fizetik ki.

Jogszabályi háttér:

1265/2001/EK rendelet 17-21. cikk.

A cukor ágazat piaci rendtartása az Európai Unióban

6. A vegyiparban használt cukor után járó termelési visszatérítés

- Jogosultság termelési visszatérítésre
- A termelési visszatérítés mértéke
- Termelési visszatérítés kifizetésének feltételei
- Az alaptermék feldolgozásának ellenőrzése

7. Adatszolgáltatás

Ahhoz, hogy a cukorpiac szabályozása az alaprendeletben megfogalmazott célok elérésével összhangban történjen, és a megfelelő intézkedéseket időben meg lehessen hozni, széleskörű adatszolgáltatásra van szükség. Az információkat az EU Bizottság Mezőgazdasági Főigazgatóságán, valamint a Cukor Irányító Bizottság elemzi.

Jogszabályi háttér:

1260/2001 EK rendelet, 779/96/EGK rendelet, 314/2002/EK rendelet

Intervenciós felvásárlással kapcsolatos információk

A tagállamok minden héten kötelesek értesíteni a Bizottságot a megelőző hétre vonatkozóan a következőkről:

- az intervenciós hivatalnak felkínált, de még át nem vett fehércukor és nyerscukor mennyisége,
- az intervenciós hivatal által átvett fehércukor és nyerscukor mennyisége,
- az intervenciós hivatal által értékesített fehércukor és nyerscukor mennyisége.
- azon fehércukor és nyerscukor mennyiségek, melyekre denaturálási prémium igazolást adtak ki.

Jogszabályi háttér:

779/96/EGK rendelet 1-3 cikk

Termelési visszatérítés

tagállamok kötelesek értesíteni a Bizottságot:

- legkésőbb minden naptári hónap végéig az előző naptári hónapra vonatkozóan a fehércukor, a nyerscukor, a fehércukorban kifejezett szirup és a szárazanyagban kifejezett izoglükóz mennyiségéről, amelyre:
 - termelési visszatérítési ígérvényt ténylegesen kiadtak;
 - termelési visszatérítést fizettek;
- minden év szeptember végéig az előző gazdasági évre vonatkozóan a fehércukor és a nyerscukor, a fehércukorban kifejezett szirup, valamint a szárazanyagban kifejezett izoglükóz mennyiségéről melyre:
 - termelési visszatérítési ígérvényt ténylegesen kiadtak;
 - termelési visszatérítést fizettek;
- minden év szeptember végéig az előző gazdasági évre vonatkozóan a köztestermékek gyártására felhasznált alaptermékek mennyiségéről.

Jogszabályi háttér:

779/96/EGK rendelet 1-4. cikk

Harmadik országokba irányuló export

Minden tagállam köteles értesíteni a Bizottságot a harmadik országba irányuló exporttal kapcsolatban:

- minden héten az előző hétre vonatkozóan:
 - azokról a cukor, nyerscukor, cukorszirup, izoglükóz és inulinszirup mennyiségekről, melyekre az engedélyeket ténylegesen kiadták, megjelölve az export-visszatérítés összegét;
 - azokról a "C" fehércukor, "C" nyerscukor, "C" izoglükóz és "C" inulinszirup mennyiségekről, melyekre az exportengedélyt ténylegesen kiadták;
 - az export-visszatérítés mértékének a jelzésével azokról a fehércukor, nyerscukor, cukorszirup és izoglükóz mennyiségekről, melyekre exportengedélyt ténylegesen kiadtak a cukortartalmú, feldolgozott termékek formájában történő export céljából.

minden naptári hónapra vonatkozóan, legkésőbb a kérdéses naptári hónapot követő harmadik naptári hónap végéig:

- a 2 tonnát meg nem haladó, további feldolgozás és exportengedély nélkül exportált cukor és szirup mennyiségről, a vonatkozó export-visszatérítés összegével;
- a fehércukorként vagy fehér cukorban kifejezett feldolgozott termék formájában exportált, kvótán belüli cukormennyiségekről, melyekre exportengedélyt adtak ki a nemzetközi konvenciók vagy más kiegészítő programok szerinti közösségi és nemzeti élelmiszersegélyek megvalósítása érdekében, valamint az ingyenes élelmiszerellátásra vonatkozó más közösségi intézkedések végrehajtására;
- a fehér cukorban kifejezett nyerscukor és szacharóz szirup, és a szárazanyagban kifejezett izoglükóz mennyiségekről, amelyeket feldolgozott termékek formájában exportáltak, megjelölve a visszatérítési összeget.

Jogsabályi háttér:

779/96/EGK rendelet 5. cikk

Harmadik országokból származó import

Minden tagállamok köteles értesíteni a Bizottságot:

- minden héten az előző hétre vonatkozóan a nem preferenciális fehércukor és nyerscukor, továbbá cukorszirup, izoglükóz és inulinszirupnak azokról a mennyiségeiről, amelyekre az importengedélyt ténylegesen kiadták;
- az egyes negyedévekre vonatkozóan, legkésőbb a kérdéses negyedévet követő harmadik naptári hónap végéig, fehércukorban kifejezve azokról a cukormennyiségekről, amelyeket feldolgozott termékekben harmadik országból importáltak.

Jogsabályi háttér:

779/96/EGK rendelet 6. és 7. cikk

Preferenciális import

A preferenciális cukor importjával kapcsolatban minden tagállam köteles értesíteni a Bizottságot:

legkésőbb minden naptári hónap végéig az előző naptári hónapra vonatkozóan, az engedély kiadása szerint tagállamonként megbontva, azokról a cukor mennyiségekről, melyekre behozatali engedélyt adtak ki;

- minden évben október végéig a hivatkozott engedélyek és bizonylatok összegző listáját kimutatva:

- a fehércukor teljes mennyiségét tonnában,
- a nyerscukor teljes *tel quel* mennyiségét tonnában,
- a közvetlen fogyasztásra szánt nyerscukor *tel quel* mennyiségét tonnában,

amelyet az adott tagállamba ténylegesen importáltak ugyanannak a naptári évnek a június 30-
val végződő szállítási időszak folyamán.

Jogszabályi háttér:

779/96/EGK rendelet 8. cikk

Termeléssel és fogyasztással kapcsolatos információk

A tagállamok kötelesek értesíteni a Bizottságot:

- minden év március 1-je előtt a területükön lévő minden cukortermelő és inulinszirup-termelő vállalkozás tekintetében az előzetes cukor és inulin szirup termelésről a folyó gazdasági évre;
- legkésőbb minden naptári hónap végéig, az előző hónapra vonatkozóan, a területükön lévő minden izoglükóz-termelő vállalkozás izoglükóz termeléséről;
- minden év szeptember 15-e előtt a területükön lévő minden cukortermelő, izoglükóz-termelő és inulinszirup-termelő vállalkozás tekintetében az előző gazdasági évre meghatározott végső cukor, izoglükóz és inulin szirup termelésről.

Minden naptári hónap során az előző naptári hónapra vonatkozóan a tagállamok tájékoztatják a Bizottságot:

- a területükön fogyasztásra felhasznált cukor, izoglükóz és inulin szirup mennyiségekről;
- a denaturált cukor mennyiségekről;
- a francia tengeren túli megyékben termelt és ott közvetlen fogyasztásra felhasznált fehér cukor és nyerscukor mennyiségekről.

Ezeket a mennyiséget fehércukor- vagy szárazanyag egyenértékben, illetve ha indokolt cukor/izoglükóz egyenértékben fejezik ki.

A tagállamok kötelesek értesíteni a Bizottságot minden év március 15-e előtt az előző gazdasági évre vonatkozóan azokról a "C" cukor, "C" izoglükóz és "C" inulin szirup mennyiségekről, melyeket a Közösség belső piacán elhelyezettnek tekintenek.

Minden tagállam értesíti a Bizottságot:

- minden hónap 15-e előtt az előző naptári hónapra vonatkozóan az esetlegesen átvitt teljes "B" és "C" cukor mennyiségről;
- minden év március 1-je előtt a folyó gazdasági évre és minden cukortermelő vállalkozásra vonatkozóan a következő gazdasági évre átvitt teljes "B" és "C" cukor mennyiségekről.

Jogsabályi háttér:

779/96/EGK rendelet 9-12. cikk

Termékmérlegek

A tagállamok kötelesek értesíteni a Bizottságot:

- minden év szeptember 1-je előtt az előző gazdasági évre, és minden év január 1-je előtt az előző termelési évre vonatkozóan a kérdéses időszak cukor, izoglükóz és inulin szirup termékmérlegek adatairól;
- minden év október 1-je előtt az előző gazdasági évre vonatkozóan a melasz termékmérlegének adatairól.

Jogsabályi háttér:

779/96/EGK rendelet 14. cikk

Nemzetközi Cukoregyezmény

Minden tagállam értesíti a Bizottságot minden naptári hónap vonatkozásában, legkésőbb a kérdéses naptári hónapot követő harmadik naptári hónap végéig, a Közösségnek a Nemzetközi Cukoregyezményben vállalt kötelezettségeire vonatkozó statisztikáról.

Jogsabályi háttér:

779/96/EGK rendelet 15. cikk

A cukor ágazat piaci rendtartása az Európai Unióban

- Adatszolgáltatás
- Intervenciós felvásárlással kapcsolatos információk
- Termelési visszatérítés
- Kereskedelem
- Export
- Harmadik országokba irányuló export
- Import
- Harmadik országokból származó import
- Preferenciális import
- Termeléssel és fogyasztással kapcsolatos információk
- Termékmérlegek
- Nemzetközi Cukoregyezmény

A termelési kvóta meghatározása

Az egyes tagállamok számára meghatározott termelési kvóta megállapítására nincs kizárólagos, egyértelmű módszer. A kvóta megállapításánál egy-egy időszakra (ún. referencia időszak) vonatkozóan a termelést, a belső fogyasztást és a kereskedelmi adatokat veszik figyelembe. A referencia időszak tekintetében például a legutóbb, vagyis 1995-ben csatlakozó országoknál a csatlakozási kérelem benyújtását megelőző öt év termelési és fogyasztási adataiból indultak ki, figyelmen kívül hagyva a legjobb és a legkedvezőtlenebb éveket.

A termelési kvóta két részből áll, "A" és "B" kvóta, melyek megkülönböztetése kizárólag a termelési illetékek eltérő mértékű befizetési kötelezettségét szolgálja, nem jelent minőségi megkülönböztetést.